

БУЛГАН АЙМАГ ДАХЬ ТӨРИЙН АУДИТЫН ГАЗАР

САНХҮҮГИЙН ТАЙЛАНГИЙН АУДИТ

Аймаг дундын отрын бэлчээр ашиглалтын захиргааны
2024 оны санхүүгийн тайлан, төсвийн гүйцэтгэлд хийсэн аудитын
хураангуй тайлан

Аудитын код: БУА-2025/14/НА-СТА-ОНА

<p>Цахим хуудас: www.open.audit.mn</p> <p>Булган аймаг 2025 он</p>	<p>Дарга, тэргүүлэх аудиторын албан тушаалын албан үүргийг түр орлон гүйцэтгэгч: Ж.Энхцоодол Утас: 7034-2580 Цахим хаяг: enkhtsoodolj@audit.gov.mn</p> <p>Ахлах аудитор: Д.Анхбаяр Утас: 7034-2580 Цахим хаяг: Ankhubayard@audit.gov.mn</p>
---	--

Энэхүү аудитын тайлантай холбоотой нэмэлт мэдээллийг дээрх хаягаар авна уу.

АГУУЛГА

1. ХАРААТ БУС АУДИТОРЫН ДҮГНЭЛТ	3
2. АУДИТ ХИЙСЭН САНХҮҮГИЙН ТАЙЛАН, ТӨСВИЙН ГҮЙЦЭТГЭЛ	5
3. САНХҮҮГИЙН ТАЙЛАНГИЙН ТОДРУУЛГА	14
4. АУДИТЫН ТАЙЛАН	18
4.1 Ерөнхий зүйл	18
4.2 Материаллаг байдал	18
4.3 Төрийн хэмнэлтийн тухай хуулийн хэрэгжилт	18
4.4 Санхүүгийн тайлангийн аудитаар шалгасан нийцлийн аудитын асуудал	19
4.4.1 Шилэн дансны тухай хуулийн хэрэгжилт	19
4.5 Завсрын аудитын үр дүн, өмнөх зөвлөмжийн хэрэгжилт	19
4.5.1 Завсрын аудитын талаар	19
4.6 Дараагийн аудитаар анхаарах асуудал	20
5. АУДИТЫН ИЛРҮҮЛЭЛТ	21
5.1 Төлбөрийн акт	21
Төлбөрийн акт тогтоогдоогүй болно.	21
5.2 Албан шаардлага	21
5.3 Зөвлөмж	21
6. АУДИТААР ИЛЭРСЭН БУРУУ ИЛЭРХИЙЛЛИЙН НЭГТГЭЛ	22

Товчилсон үгийн жагсаалт

УСНББОУС	Улсын Секторын Нягтлан Бодох Бүртгэлийн Олон Улсын Стандарт
АДБОУС	Аудитын Дээд Байгууллагын Олон Улсын Стандарт
НББ	Нягтлан бодох бүртгэл

**БУЛГАН АЙМАГ ДАХЬ
ТӨРИЙН АУДИТЫН ГАЗАР**

Анхдагчдын өргөн чөлөө 1-120,
Жаргалант, 5-р баг, Булган сум, Булган аймаг,
63082, Утас/Факс:7034-2580

Цахим шуудан:bulgan@audit.gov.mn

2025.02.24 № 286

танай _____ ны № _____ т

АЙМАГ ДУНДЫН ОТРЫН БЭЛЧЭЭР
АШИГЛАЛТЫН ЗАХИРГААНЫ
ДАРГА Г.МӨНХБАЯР ТАНАА

Өөрчлөлтгүй дүгнэлт

Төрийн аудитын тухай хуулийн 6 дугаар зүйлийн 6.3.1, 8 дугаар зүйлийн 8.1, Төсвийн тухай хуулийн 8 дугаар зүйлийн 8.9.1-д заасны дагуу АДОБАЗ-ы 2024 оны 12 дугаар сарын 31-ний өдрөөрх санхүүгийн байдал, санхүүгийн үр дүн, цэвэр хөрөнгө/өмчийн өөрчлөлт, мөнгөн гүйлгээний тайлан, тодруулгууд болон төсвийн гүйцэтгэлд аудит хийлээ.

Бидний дүгнэлтээр санхүүгийн тайлангууд нь 2024 оны 12 дугаар сарын 31-ний өдрийн санхүүгийн байдал болон тайлант жилийн эцсээрх санхүүгийн үр дүн, мөнгөн гүйлгээ, төсвийн гүйцэтгэлийг бүх материаллаг талаар нь Төсвийн тухай хууль, Нягтлан бодох бүртгэлийн тухай хууль, Улсын секторын нягтлан бодох бүртгэлийн олон улсын стандартын дагуу үнэн зөв илэрхийлсэн байна.

Дүгнэлтийн үндэслэл

Төрийн аудитын байгууллага аудит хийхдээ Аудитын дээд байгууллагын олон улсын стандарт, түүнд нийцүүлэн Монгол Улсын Ерөнхий аудиторын баталсан журам, зааврын дагуу гүйцэтгэж, аудит хийгдэх байгууллагаас хараат бус, аудиторын ёс зүйн үүрэг хариуцлагыг биелүүлж ажилласан. Бидний цуглуулсан хангалттай бөгөөд зохистой аудитын нотолгоо нь дүгнэлт өгөх үндэслэл болно.

Асуудлыг онцолон тэмдэглэсэн хэсэг

2024 оны төсвийн төсөлд зардлыг санхүүжүүлэх эх үүсвэрийг улсын төсвөөс 842,965.6, нийт зарлагыг 842,965.6 мянган төгрөгөөр тооцон төлөвлөж дээд шатны төсвийн захирагчид хүргүүлсэн байна.

Төсвийн төслийн саналыг 135,809.4 мянган төгрөгөөр нэмэгдүүлж, нийт зарлагыг 978,775.0 мянган төгрөгөөр баталсан байна.

Аудитын гол асуудал

Нэмэлт санхүүжилтийн дансанд МЭЕГ-аас сэг зэм угстгалд зориулж 34,109.4 мянган төгрөг, байгууллагын үндсэн үйл ажиллагааны орлогоор 63,645.0 мянган төгрөг нийт 97,754.4 мянган төгрөг төвлөрсөн байна.

Үүнээс бусдаар гүйцэтгүүлсэн бусад нийтлэг ажил үйлчилгээний төлбөр хураамжийн зардалд 95,861.2 мянган төгрөгийг зарцуулан 1,893.2 мянган төгрөгийг буцаан төвлөрүүлсэн байна.

Бусад асуудал

Санхүүгийн тайланд өгсөн бидний дүгнэлт бусад мэдээллийг хамраагүй олно.

632502576

Санхүүгийн тайланд төсвийн захирагчийн хүлээх үүрэг, хариуцлага

Төсвийн захирагч санхүүгийн тайлан, төсвийн гүйцэтгэлийг Төсвийн тухай хууль, Нягтлан бодох бүртгэлийн тухай хууль, Улсын секторын нягтлан бодох бүртгэлийн олон улсын стандартын дагуу үнэн зөв бэлтгэж толилуулах үүрэгтэй.

Санхүүгийн тайланг залилан эсвэл алдааны улмаас үүсэх материаллаг буруу илэрхийлэлгүй бэлтгэхэд шаардлагатай гэж үзсэн дотоод хяналтыг тодорхойлж, хэрэгжүүлэх үүрэг хариуцлага хүлээнэ.

Төрийн аудитын байгууллагын үүрэг, хариуцлага

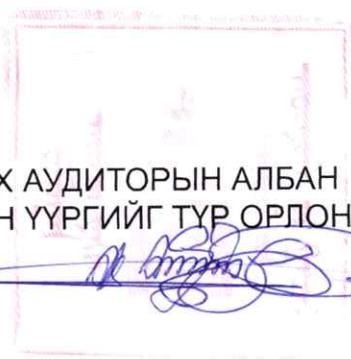
Төрийн аудитын байгууллага залилан эсвэл алдааны улмаас үүсэх материаллаг буруу илэрхийллээс санхүүгийн тайлан бүхэлдээ ангид эсэх талаарх үндэслэлтэй баталгаажуулалт олж авах, дүгнэлт, зөвлөмж бүхий аудитын тайлан гаргах зорилготой.

Үндэслэлтэй баталгаажуулалт нь дээд түвшнийх боловч үнэмлэхүй түвшний баталгаажуулалт биш бөгөөд АДБОУС-ын дагуу хийсэн аудитаар бүх материаллаг буруу илэрхийлэл бүрийг илрүүлнэ гэсэн баталгаа болохгүй юм.

Буруу илэрхийлэл нь залилан эсвэл алдаанаас үүсэж болох бөгөөд дангаараа эсвэл нийлээд уг санхүүгийн тайланд үндэслэн гарах хэрэглэгчдийн эдийн засгийн шийдвэрт нөлөөлөх үндэслэлтэй байвал материаллаг гэж үздэг.

ДАРГА, ТЭРГҮҮЛЭХ АУДИТОРЫН АЛБАН
ТУШААЛЫН АЛБАН ҮҮРГИЙГ ТҮР ОРЛОН
ГҮЙЦЭТГЭГЧ

Ж.ЭНХЦООДОЛ

2. АУДИТ ХИЙСЭН САНХҮҮГИЙН ТАЙЛАН, ТӨСВИЙН ГҮЙЦЭТГЭЛ

2.1 Аудит хийсэн санхүүгийн байдлын тайлан

(төгрөгөөр)

Код	Балансын үзүүлэлт	Эхний үлдэгдэл	Эцсийн үлдэгдэл
1	ЭРГЭЛТИЙН ХӨРӨНГИЙН ДҮН	69,733,099.00	56,502,699.00
35	БАРАА МАТЕРИАЛ	69,733,099.00	34,558,699.00
351	Түүхий эд материал	-	3,696,000.00
35110	Тусгай зориулалттай материал	-	3,696,000.00
354	Хангамжийн материал	69,733,099.00	30,862,699.00
35410	Бичиг хэргийн материал	7,902,180.00	2,772,180.00
35420	Аж ахуйн материал	1,989,069.00	1,934,169.00
35430	Сэлбэг хэрэгсэл	6,359,000.00	7,015,000.00
35440	Түлш, шатах тослох материал	-	10,201,300.00
35450	Барилгын засварын материал	2,628,000.00	-
35470	Бусад хангамжийн материал	50,854,850.00	8,940,050.00
36	НӨӨЦИЙН БАРАА	-	21,944,000.00
36300	Тэжээлийн нөөц	-	21,944,000.00
2	ЭРГЭЛТИЙН БУС ХӨРӨНГИЙН ДҮН	3,384,559,881.63	2,211,300,816.27
39	ҮНДСЭН ХӨРӨНГӨ	3,384,559,881.63	2,211,300,816.27
392	Биет хөрөнгө	2,341,529,529.83	1,173,240,464.39
39201	Барилга, байгууламж, орон сууц	1,979,234,406.70	1,979,234,406.70
39202	Хуримтлагдсан элэгдэл	(1,037,837,530.50)	(1,106,381,956.98)
39203	Авто-тээврийн хэрэгсэл	314,361,920.77	216,500,490.77
39204	Хуримтлагдсан элэгдэл	(281,120,253.89)	(200,458,824.33)
39205	Машин тоног төхөөрөмж (компьютер)	2,142,043,550.00	514,603,370.00
39206	Хуримтлагдсан элэгдэл	(950,595,589.21)	(398,230,035.25)
39207	Тавилга, аж ахуйн эд хогшил	28,813,329.84	36,038,331.60
39208	Хуримтлагдсан элэгдэл	(21,872,321.07)	(20,421,476.23)
39214	Бусад үндсэн хөрөнгө	1,248,528,828.00	1,247,033,881.00
39215	Хуримтлагдсан элэгдэл	(1,080,026,810.81)	(1,094,677,722.89)
393	Биет бус хөрөнгө	1,043,030,351.80	1,038,060,351.88
39301	Програм хангамж	48,040,170.00	47,100,000.00
39302	Хуримтлагдсан элэгдэл	(11,700,169.80)	(15,729,999.72)
39303	Бусад биет бус хөрөнгө	1,006,690,351.60	1,006,690,351.60
3	НИЙТ ХӨРӨНГИЙН ДҮН III=I+II	3,454,292,980.63	2,267,803,515.27
4	НИЙТ ӨР ТӨЛБӨР	42,085,729.91	20,000,000.00
41	БОГИНО ХУГАЦААТ ӨР ТӨЛБӨР	42,085,729.91	20,000,000.00
413	Өглөг	42,085,729.91	20,000,000.00
41310	Ажилчидтай холбогдсон өглөг	285,729.91	-
41320	Бараа үйлчилгээний зардлын өглөг	-	19,200,000.00
4136	Бусад өглөг	41,800,000.00	800,000.00
41361	Байгууллагад төлөх өглөг	41,800,000.00	800,000.00
5	ЦЭВЭР ХӨРӨНГӨ ӨМЧИЙН ДҮН	3,412,207,250.72	2,247,803,515.27
51	Засгийн газрын хувь оролцоо	3,412,207,250.72	2,247,803,515.27
511	Засгийн газрын оруулсан капитал /Засгийн газрын сан/ орон нутгийн сан	2,532,738,464.28	2,532,738,464.28
51101	Өмч:- төрийн	2,532,738,464.28	2,532,738,464.28
512	Хуримтлагдсан үр дүн	770,155,088.97	(386,988,611.33)
51210	Өмнөх үеийн үр дүн	1,233,372,421.04	777,415,124.12
51220	Тайлант үеийн үр дүн	(463,217,332.07)	(1,164,403,735.45)
51300	Хөрөнгийн дахин үнэлгээний зөрүү	109,313,697.47	102,053,662.32

6	ӨР ТӨЛБӨР, ЦЭВЭР ХӨРӨНГӨ ӨМЧИЙН ДҮН VI=IV+V	<u>3,454,292,980.63</u>	<u>2,267,803,515.27</u>
---	--	--------------------------------	--------------------------------

2.2 Аудит хийсэн санхүүгийн үр дүнгийн тайлан

(төгрөгөөр)

Код	Үзүүлэлт	Өмнөх он	Тайлант он
1	ҮЙЛ АЖИЛЛАГААНЫ ОРЛОГЫН ДҮН (I)	758,983,116.52	1,171,731,480.00
12	ТАТВАРЫН БУС ОРЛОГО	72,577,916.52	46,262,680.00
120	Нийтлэг татварын бус орлого	72,577,916.52	46,262,680.00
120004	Төсөвт байгууллагын өөрийн орлого	72,577,916.52	46,262,680.00
1200045	Үнэ төлбөргүй хүлээн авсан орлого	72,577,916.52	46,262,680.00
13	ТУСЛАМЖ, САНХҮҮЖИЛТИЙН ОРЛОГО	686,405,200.00	1,125,468,800.00
1310	Улсын төвлөрсөн төсвөөс	653,005,200.00	1,027,714,400.00
131001	Урсгал үйл ажиллагааны санхүүжилт	653,005,200.00	1,027,714,400.00
1311	Нэмэлт санхүүжилтийн орлого	33,400,000.00	97,754,400.00
131104	Дээд шатны төсвийн захирагчийн төсөвт тусгагдсан төсвөөс доод шатны төсвийн захирагчид хуваарилсан хөрөнгө	22,000,000.00	34,109,400.00
131105	Төсвийн байгууллагын үндсэн үйл ажиллагааны хүрээнд бий болсон нэмэлт орлого	11,400,000.00	63,645,000.00
2	ҮЙЛ АЖИЛЛАГААНЫ ЗАРДЛЫН ДҮН	1,222,200,448.59	1,451,864,383.07
21	УРСГАЛ ЗАРДАЛ	1,222,200,448.59	1,451,864,383.07
210	БАРАА, АЖИЛ ҮЙЛЧИЛГЭЭНИЙ ЗАРДАЛ	1,201,541,683.95	1,334,961,953.40
2101	Цалин хөлс болон нэмэгдэл урамшил	372,362,059.01	493,500,233.18
210101	Үндсэн цалин	252,857,048.09	349,487,406.19
210102	Нэмэгдэл	57,111,423.10	87,833,069.85
210103	Унаа хоолны хөнгөлөлт	24,843,850.49	40,031,527.33
210104	Урамшуулал	37,549,737.33	16,148,229.81
2102	Ажил олгогчоос нийгмийн даатгалд төлөх шимтгэл	45,872,154.97	68,650,450.24
210201	Тэтгэврийн даатгал	31,284,739.78	44,872,850.24
210202	Тэтгэмжийн даатгал	3,647,153.10	5,944,500.00
210203	ҮОМШӨ-ний даатгал	2,917,362.47	2,972,100.00
210204	Ажилгүйдлийн даатгал	729,191.63	2,972,200.00
210205	Эрүүл мэндийн даатгал	7,293,707.99	11,888,800.00
2103	Байр ашиглалттай холбоотой тогтмол зардал	7,893,800.00	7,200,000.00
210304	Байрны түрээс	7,893,800.00	7,200,000.00
2104	Хангамж, бараа материалын зардал	114,747,377.00	62,239,770.00
210401	Бичиг хэрэг	2,768,740.00	709,200.00
210402	Тээвэр, шатахуун	40,289,220.00	48,611,750.00
210403	Шуудан, холбоо, интернэтийн төлбөр	2,672,395.00	2,647,720.00
210406	Бага үнэтэй, түргэн элэгдэх, ахуйн эд зүйлс	68,100.00	2,191,400.00
210408	Бараа материал акталсны зардал	68,948,922.00	8,079,700.00
2105	Нормативт зардал	-	1,466,200.00
210502	Хоол, хүнс	-	1,466,200.00
2106	Эд хогшил, урсгал засварын зардал	78,335,438.00	49,856,680.00
210603	Хөдөлмөр хамгааллын хэрэглэл	301,600.00	-
210604	Урсгал засвар	78,033,838.00	49,856,680.00
2107	Томилолт, зочны зардал	7,778,000.00	25,468,400.00
210702	Дотоод албан томилолт	7,778,000.00	25,468,400.00

2108	Бусдаар гүйцэтгүүлсэн ажил, үйлчилгээний төлбөр, хураамж	91,856,561.00	183,830,677.00
210801	Бусдаар гүйцэтгүүлсэн бусад нийтлэг ажил үйлчилгээний төлбөр хураамж	83,579,000.00	173,797,600.00
210803	Даатгалын үйлчилгээ	-	383,130.00
210804	Тээврийн хэрэгслийн татвар	2,103,400.00	1,053,448.00
210805	Тээврийн хэрэгслийн оношлогоо	55,000.00	77,000.00
210806	Мэдээлэл, технологийн үйлчилгээ	4,740,000.00	7,860,000.00
210807	Газрын төлбөр	1,379,161.00	659,499.00
2109	Бараа үйлчилгээний бусад зардал	482,696,293.97	442,749,542.98
210901	Бараа үйлчилгээний бусад зардал	58,365,950.00	91,380,930.00
210903	Үндсэн хөрөнгийн элэгдэл, хорогдол	424,330,343.97	351,368,612.98
213	УРСГАЛ ШИЛЖҮҮЛЭГ	20,658,764.64	116,902,429.67
2132	Бусад урсгал шилжүүлэг	4,400,000.00	8,116,328.00
213209	Нэг удаагийн тэтгэмж, шагнал урамшуулал	4,400,000.00	8,116,328.00
2133	Улсын төсвөөс олгосон санхүүжилт, шилжүүлэг	2,939,854.00	108,786,101.67
213303	Төвлөрүүлэх шилжүүлэг	2,939,854.00	108,786,101.67
2135	Төсвийн захирагчдаас олгосон санхүүжилт, шилжүүлэг	13,318,910.64	-
213503	Төвлөрүүлэх шилжүүлэг	13,318,910.64	-
3	ҮЙЛ АЖИЛЛАГААНЫ ҮР ДҮН (3)=(1)-(2)	(463,217,332.07)	(280,132,903.07)
225	ҮЙЛ АЖИЛЛАГААНЫ БУС ЗАРДЛЫН ДҮН	-	884,270,832.38
225001	Үндсэн хөрөнгө худалдсаны гарз	-	884,270,832.38
4	ҮЙЛ АЖИЛЛАГААНЫ БУС ҮР ДҮН (4)=(145-225)	-	(884,270,832.38)
5	НИЙТ ҮР ДҮН (5)=(3)+(4)	(463,217,332.07)	(1,164,403,735.45)

2.3 Аудит хийсэн мөнгөн гүйлгээний тайлан

(төгрөгөөр)

Код	Үзүүлэлт	Өмнөх он	Тайлант он
1	ҮЙЛ АЖИЛЛАГААНЫ МӨНГӨН ОРЛОГЫН ДҮН (1)	693,667,700.00	1,125,468,800.00
13	ТУСЛАМЖ, САНХҮҮЖИЛТИЙН ОРЛОГО	693,667,700.00	1,125,468,800.00
1310	Улсын төвлөрсөн төсвөөс	653,005,200.00	1,027,714,400.00
131001	Урсгал үйл ажиллагааны санхүүжилт	653,005,200.00	1,027,714,400.00
1311	Нэмэлт санхүүжилтийн орлого	40,662,500.00	97,754,400.00
131104	Дээд шатны төсвийн захирагчийн төсөвт тусгагдсан төсвөөс доод шатны төсвийн захирагчид хуваарилсан хөрөнгө	22,000,000.00	34,109,400.00
131105	Төсвийн байгууллагын үндсэн үйл ажиллагааны хүрээнд бий болсон нэмэлт орлого	18,662,500.00	63,645,000.00
2	НИЙТ ЗАРЛАГА ба ЦЭВЭР ЗЭЭЛИЙН ДҮН (2)	693,670,400.00	1,125,468,800.00
21	УРСГАЛ ЗАРДАЛ	693,670,400.00	1,125,468,800.00
210	БАРАА, АЖИЛ ҮЙЛЧИЛГЭЭНИЙ ЗАРДАЛ	673,011,635.36	1,008,566,370.33
2101	Цалин хөлс болон нэмэгдэл урамшил	370,225,756.30	493,785,963.09
210101	Үндсэн цалин	250,720,745.38	349,773,136.10
210102	Нэмэгдэл	57,111,423.10	87,833,069.85
210103	Унаа хоолны хөнгөлөлт	24,843,850.49	40,031,527.33
210104	Урамшуулал	37,549,737.33	16,148,229.81

2102	Ажил олгогчоос нийгмийн даатгалд төлөх шимтгэл	45,586,425.06	68,650,450.24
210201	Тэтгэврийн даатгал	30,999,009.87	44,872,850.24
210202	Тэтгэмжийн даатгал	3,647,153.10	5,944,500.00
210203	ҮОМШӨ-ний даатгал	2,917,362.47	2,972,100.00
210204	Ажилгүйдлийн даатгал	729,191.63	2,972,200.00
210205	Эрүүл мэндийн даатгал	7,293,707.99	11,888,800.00
2103	Байр ашиглалттай холбоотой тогтмол зардал	7,893,800.00	7,200,000.00
210304	Байрны түрээс	7,893,800.00	7,200,000.00
2104	Хангамж, бараа материалын зардал	33,565,695.00	56,026,870.00
210401	Бичиг хэрэг	2,905,220.00	405,000.00
210402	Тээвэр, шатахуун	27,575,660.00	52,707,150.00
210403	Шуудан, холбоо, интернэтийн төлбөр	2,816,715.00	2,647,720.00
210406	Бага үнэтэй, түргэн элэгдэх, ахуйн эд зүйлс	268,100.00	267,000.00
2105	Нормативт зардал	3,860,000.00	844,100.00
210503	Нормын хувцас, зөөлөн эдлэл	3,860,000.00	844,100.00
2106	Эд хогшил, урсгал засварын зардал	99,716,838.00	103,065,710.00
210601	Багаж, техник, хэрэгсэл	3,558,400.00	36,940,400.00
210603	Хөдөлмөр хамгааллын хэрэглэл	1,401,600.00	765,900.00
210604	Урсгал засвар	94,756,838.00	65,359,410.00
2107	Томилолт, зочны зардал	7,778,000.00	25,468,400.00
210702	Дотоод албан томилолт	7,778,000.00	25,468,400.00
2108	Бусдаар гүйцэтгүүлсэн ажил, үйлчилгээний төлбөр, хураамж	100,480,121.00	253,220,677.00
210801	Бусдаар гүйцэтгүүлсэн бусад нийтлэг ажил үйлчилгээний төлбөр хураамж	92,202,560.00	243,187,600.00
210803	Даатгалын үйлчилгээ	-	383,130.00
210804	Тээврийн хэрэгслийн татвар	2,103,400.00	1,053,448.00
210805	Тээврийн хэрэгслийн оношлогоо	55,000.00	77,000.00
210806	Мэдээлэл, технологийн үйлчилгээ	4,740,000.00	7,860,000.00
210807	Газрын төлбөр	1,379,161.00	659,499.00
2109	Бараа үйлчилгээний бусад зардал	3,905,000.00	304,200.00
210901	Бараа үйлчилгээний бусад зардал	3,905,000.00	304,200.00
213	УРСГАЛ ШИЛЖҮҮЛЭГ	20,658,764.64	116,902,429.67
2132	Бусад урсгал шилжүүлэг	4,400,000.00	8,116,328.00
213209	Нэг удаагийн тэтгэмж, шагнал урамшуулал	4,400,000.00	8,116,328.00
2133	Улсын төсвөөс олгосон санхүүжилт, шилжүүлэг	2,939,854.00	108,786,101.67
213303	Төвлөрүүлэх шилжүүлэг	2,939,854.00	108,786,101.67
2135	Төсвийн захирагчдаас олгосон санхүүжилт, шилжүүлэг	13,318,910.64	-
213503	Төвлөрүүлэх шилжүүлэг	13,318,910.64	-
3	ҮЙЛ АЖИЛЛАГААНЫ ЦЭВЭР МӨНГӨН ГҮЙЛГЭЭ (3)=(1)-(2)	(2,700.00)	≡
8	НИЙТ ЦЭВЭР МӨНГӨН ГҮЙЛГЭЭ (8)=(3)+(6)+(7)	(2,700.00)	-
9	Мөнгө, түүнтэй адилтгах хөрөнгийн эхний үлдэгдэл	2,700.00	-
10	Мөнгө, түүнтэй адилтгах хөрөнгийн эцсийн үлдэгдэл	-	-

2.4 Аудит хийсэн цэвэр хөрөнгө/өмчийн өөрчлөлтийн тайлан

(төгрөгөөр)

Код	Үзүүлэлт	Засгийн газрын оруулсан капитал	Дахин үнэлгээний нөөц	Хуримтлагдсан дүн	Засгийн газрын хувь оролцооний нийт дүн
1	2022 оны 1-р сарын 1-нээрх үлдэгдэл	2,532,738,464.28	109,313,697.47	1,233,372,421.04	3,875,424,582.79
2	Нягтлан бодох бүртгэлийн бодлогын өөрчлөлт	-	-	-	-
3	Дахин илэрхийлсэн үлдэгдэл	2,532,738,464.28	109,313,697.47	1,233,372,421.04	3,875,424,582.79
4	Үндсэн хөрөнгийн дахин үнэлгээний өсөлт	-	-	-	-
5	Үндсэн хөрөнгийн дахин үнэлгээний бууралт	-	-	-	-
6	Орлогын тайланд хүлээн зөвшөөрөөгүй олз, гарз	-	-	-	-
7	Тайлант үеийн үр дүн	-	-	(463,217,332.07)	(463,217,332.07)
8	2022 оны 12-р сарын 31-нээрх үлдэгдэл	2,532,738,464.28	109,313,697.47	770,155,088.97	3,412,207,250.72
10	Нягтлан бодох бүртгэлийн бодлогын өөрчлөлт	-	-	7,260,035.15	7,260,035.15
11	Дахин илэрхийлсэн үлдэгдэл	2,532,738,464.28	109,313,697.47	777,415,124.12	3,419,467,285.87
12	Үндсэн хөрөнгийн дахин үнэлгээний өсөлт, бууралт	-	(7,260,035.15)	-	(7,260,035.15)
13	Үндсэн хөрөнгийн өсөлт, бууралт	-	-	-	-
14	Орлогын тайланд хүлээн зөвшөөрөөгүй олз, гарз	-	-	-	-
15	Гадаад валютын хөрвүүлэлтийн зөрүү	-	-	-	-
16	Тайлант үеийн үр дүн	-	-	(1,164,403,735.45)	(1,164,403,735.45)
17	2023 оны 12-р сарын 31-	2,532,738,464.28	102,053,662.32	(386,988,611.33)	2,247,803,515.27

	нээрх үлдэгдэл			
--	-------------------	--	--	--

2.5 Аудит хийсэн төсвийн гүйцэтгэлийн тайлан

(төгрөгөөр)

Код	Үзүүлэлт	Төлөвлөгөө	Гүйцэтгэл	Зөрүү	Хувь
1	Мөнгө, түүнтэй адилтгах хөрөнгийн эхний үлдэгдэл				
2	НИЙТ ЗАРЛАГА БА ЦЭВЭР ЗЭЭЛИЙН ДҮН	1,027,714,400.00	920,821,548.33	106,892,851.67	89.6
21	УРСГАЛ ЗАРДАЛ	1,027,714,400.00	920,821,548.33	106,892,851.67	89.6
210	БАРАА, АЖИЛ ҮЙЛЧИЛГЭЭНИЙ ЗАРДАЛ	1,019,597,400.00	912,705,220.33	106,892,179.67	89.5
2101	Цалин хөлс болон нэмэгдэл урамшил	594,445,800.00	493,785,963.09	100,659,836.91	83.1
210101	Үндсэн цалин	341,125,500.00	349,773,136.10	(8,647,636.10)	102.5
210102	Нэмэгдэл	170,145,600.00	87,833,069.85	82,312,530.15	51.6
210103	Унаа хоолны хөнгөлөлт	38,432,600.00	40,031,527.33	(1,598,927.33)	104.2
210104	Урамшуулал	44,742,100.00	16,148,229.81	28,593,870.19	36.1
2102	Ажил олгогчоос нийгмийн даатгалд төлөх шимтгэл	74,305,500.00	68,650,450.24	5,655,049.76	92.4
210201	Тэтгэврийн даатгал	50,527,900.00	44,872,850.24	5,655,049.76	88.8
210202	Тэтгэмжийн даатгал	5,944,500.00	5,944,500.00	-	100.0
210203	ҮОМШӨ-ний даатгал	2,972,100.00	2,972,100.00	-	100.0
210204	Ажилгүйдлийн даатгал	2,972,200.00	2,972,200.00	-	100.0
210205	Эрүүл мэндийн даатгал	11,888,800.00	11,888,800.00	-	100.0
2103	Байр ашиглалттай холбоотой тогтмол зардал	7,200,000.00	7,200,000.00	-	100.0
210304	Байрны түрээс	7,200,000.00	7,200,000.00	-	100.0
2104	Хангамж, бараа материалын зардал	40,973,200.00	40,830,720.00	142,480.00	99.7
210401	Бичиг хэрэг	405,500.00	405,000.00	500.00	99.9
210402	Тээвэр, шатахуун	37,511,000.00	37,511,000.00	-	100.0
210403	Шуудан, холбоо, интернэтийн төлбөр	2,789,700.00	2,647,720.00	141,980.00	94.9
210406	Бага үнэтэй, түргэн элэгдэх, ахуйн эд зүйлс	267,000.00	267,000.00	-	100.0
2105	Нормативт зардал	844,100.00	844,100.00	-	100.0
210503	Нормын хувцас, зөөлөн эдлэл	844,100.00	844,100.00	-	100.0
2106	Эд хогшил, урсгал засварын зардал	101,694,400.00	101,421,710.00	272,690.00	99.7
210601	Багаж, техник, хэрэгсэл	37,030,400.00	36,940,400.00	90,000.00	99.8
210603	Хөдөлмөр хамгааллын хэрэглэл	887,700.00	765,900.00	121,800.00	86.3
210604	Урсгал засвар	63,776,300.00	63,715,410.00	60,890.00	99.9
2107	Томилолт, зочны зардал	23,617,800.00	23,598,400.00	19,400.00	99.9
210702	Дотоод албан томилолт	23,617,800.00	23,598,400.00	19,400.00	99.9
2108	Бусдаар гүйцэтгүүлсэн ажил, үйлчилгээний төлбөр, хураамж	176,212,400.00	176,069,677.00	142,723.00	99.9

210801	Бусдаар гүйцэтгүүлсэн бусад нийтлэг ажил үйлчилгээний төлбөр хураамж	166,173,500.00	166,036,600.00	136,900.00	99.9
210803	Даатгалын үйлчилгээ	383,200.00	383,130.00	70.00	100.0
210804	Тээврийн хэрэгслийн татвар	1,059,200.00	1,053,448.00	5,752.00	99.5
210805	Тээврийн хэрэгслийн оношлогоо	77,000.00	77,000.00	-	100.0
210806	Мэдээлэл, технологийн үйлчилгээ	7,860,000.00	7,860,000.00	-	100.0
210807	Газрын төлбөр	659,500.00	659,499.00	1.00	100.0
2109	Бараа үйлчилгээний бусад зардал	304,200.00	304,200.00	-	100.0
210901	Бараа үйлчилгээний бусад зардал	304,200.00	304,200.00	-	100.0
213	УРСГАЛ ШИЛЖҮҮЛЭГ	8,117,000.00	8,116,328.00	672.00	100.0
2132	Бусад урсгал шилжүүлэг	8,117,000.00	8,116,328.00	672.00	100.0
213209	Нэг удаагийн тэтгэмж, шагнал урамшуулал	8,117,000.00	8,116,328.00	672.00	100.0
65	ОРОН ТООНЫ МЭДЭЭЛЭЛ	26	21	5	

2.6 Аудит хийсэн нэмэлт төсвийн гүйцэтгэлийн тайлан

(төгрөгөөр)

Код	Үзүүлэлт	Гүйцэтгэл
I	НИЙТ ЗАРЛАГА БА ЦЭВЭР ЗЭЭЛИЙН ДҮН	95,861,150.00
21	УРСГАЛ ЗАРДАЛ	95,861,150.00
210	БАРАА, АЖИЛ ҮЙЛЧИЛГЭЭНИЙ ЗАРДАЛ	95,861,150.00
2104	Хангамж, бараа материалын зардал	15,196,150.00
210402	Тээвэр, шатахуун	15,196,150.00
2106	Эд хогшил, урсгал засварын зардал	1,644,000.00
210604	Урсгал засвар	1,644,000.00
2107	Томилолт, зочны зардал	1,870,000.00
210702	Дотоод албан томилолт	1,870,000.00
2108	Бусдаар гүйцэтгүүлсэн ажил, үйлчилгээний төлбөр, хураамж	77,151,000.00
210801	Бусдаар гүйцэтгүүлсэн бусад нийтлэг ажил үйлчилгээний төлбөр хураамж	77,151,000.00
2133	Олгосон санхүүжилт, шилжүүлэг	1,893,250.00
213303	Улсын төсвөөс олгосон санхүүжилт, төвлөрүүлэх шилжүүлэг	1,893,250.00
II	ЗАРДЛЫГ САНХҮҮЖҮҮЛЭХ ЭХ ҮҮСВЭР	97,754,400.00
1311	Нэмэлт санхүүжилтийн орлого	97,754,400.00
131104	Дээд шатны төсвийн захирагчийн төсөвт тусгагдсан төсвөөс доод шатны төсвийн захирагчид хуваарилсан хөрөнгө	34,109,400.00
131105	Төсвийн байгууллагын үндсэн үйл ажиллагааны хүрээнд бий болсон нэмэлт орлого	63,645,000.00

АУДИТЫН ТАЙЛАН

4.1 Ерөнхий зүйл

Төрийн аудитын тухай хуулийн 20 дугаар зүйлийн 20.1-д “Төрийн аудитын байгууллага аудитын дүнд үндэслэн дүгнэлт, зөвлөмж бүхий аудитын тайлан гаргана” гэж заасны дагуу Аймаг дундын отрын бэлчээр ашиглалтын захиргааны

2024 оны 12 дугаар сарын 31-ний өдрөөрх санхүүгийн тайлан, төсвийн гүйцэтгэлд хийсэн санхүүгийн тайлангийн аудитын тайланг танилцуулж байна.

Аудитын тайланд аудит хийгдэх байгууллага, түүний орчин, аудитад хамааралтай дотоод хяналт, нягтлан бодох бүртгэл, санхүүгийн тайлагналын үзэл баримтлал, аудитаар илрүүлсэн буруу илэрхийлэл, түүнийг шийдвэрлэсэн байдал, дараагийн аудитаар анхаарах асуудал болон аудиторын дүгнэлт, дүгнэлтийн үндэслэлийг хураангуйлан толилуулав.

Аудитыг Булган аймаг дахь Төрийн аудитын газрын ахлах аудитор Д.Анхбаяр гүйцэтгэж, хяналтыг газрын дарга, тэргүүлэх аудиторын албан тушаалын албан үүргийг түр орлон гүйцэтгэгч Ж.Энхцоодол хэрэгжүүлсэн.

Аймаг дундын отрын бэлчээр ашиглалтын захиргааны 2024 оны санхүүгийн тайлан, төсвийн гүйцэтгэлийг Булган аймаг дахь Төрийн аудитын газарт 2025 оны 01 дүгээр сарын 25-ны өдрийн 04 тоот албан бичгээр ирүүлсэн байна.

4.2 Материаллаг байдал

Төлөвлөлтийн болон гүйцэтгэлийн материаллаг байдлыг АДБОУС 2320 дагуу тодорхойлсон бөгөөд материаллаг байдлын суурь нийт зарлагыг сонгож, материаллаг буруу илэрхийллийн эрсдэлийг дунд гэж үнэллээ.

Төлөвлөлтийн материаллаг байдлыг 2023 оны үр дүнгийн тайлангийн нийт орлого 758,983.1 мянган төгрөгөөс 1.5 хувиар буюу 11,385.0 мянган төгрөгөөр, гүйцэтгэлийн материаллаг байдлыг төлөвлөлтийн материаллаг байдлын 75 хувиар буюу 8,539.0 мянган төгрөгөөр тогтоосныг аудитын явцад дахин хянаж шинэчлэн тогтоох шаардлагагүй гэж үзсэн.

4.3 Төрийн хэмнэлтийн тухай хуулийн хэрэгжилт

Төрийн хэмнэлтийн тухай хууль хэрэгжиж эхэлсэнтэй холбоотойгоор тухайн байгууллага 12 дугаар зүйлийн 12.1.1, 12.1.2, 12.1.3 дахь заалтууд, 15 дугаар зүйлийн 15.1.2-15.1.7 дахь заалтуудад заасан хуулиар хориглосон зардлуудыг санхүүжүүлээгүй байна.

4.4 Санхүүгийн тайлангийн аудитаар шалгасан нийцлийн аудитын асуудал

АДБОУС 4000.16-д нийцлийн аудитыг санхүүгийн тайлангийн аудиттай хослуулан хийх тохиолдолд аудитор аль стандартыг дагаж мөрдөхийг үнэлэх, нийцлийн асуудлын талаарх дүгнэлтийг санхүүгийн тайланд өгөх аудиторын дүгнэлтээс тусад нь салгах хэрэгтэй гэж заасан байна.

4.4.1 Шилэн дансны тухай хуулийн хэрэгжилт

Шилэн дансны тухай хуулийн 6 дугаар зүйл, Засгийн газрын 2016 оны 29 дүгээр тогтоолоор баталсан “Шилэн дансны цахим хуудсанд тавих мэдээллийн агуулга, нийтлэг стандартыг тогтоох журам”-ын заалтыг хэрэгжүүлэх зорилгоор www.shilendans.gov.mn цахим хуудсанд холбогдох мэдээллийг оруулсан байх үүрэгтэй.

Шилэн дансны нэгдсэн системд 5 мэдээллийг хугацаа хоцроосон, 1 мэдээллийг мэдээллээгүй байна.

Шийдвэрлэсэн нь: Нийцсэн бөгөөд зохистой байх батламж мэдэгдлийн түвшинд хэрэгжүүлсэн горим сорилд үндэслэн шилэн дансанд байршуулсан мэдээлэл нь шилэн дансны тухай хууль тогтоомжийн холбогдох заалттай нийцээгүй гэж дүгнэлээ.

4.4.2 Бусад хууль тогтоомжийн хүрээнд

Нийцсэн бөгөөд зохистой байх батламж мэдэгдлийн түвшинд хэрэгжүүлсэн горим сорилд үндэслэн шилэн дансанд байршуулсан мэдээлэл нь шилэн дансны тухай хууль тогтоомжийн холбогдох заалттай нийцсэн гэж дүгнэлээ.

4.5 Завсрын аудитын үр дүн, өмнөх зөвлөмжийн хэрэгжилт

4.5.1 Завсрын аудитын талаар

Өмнөх онд завсрын аудит хийгдээгүй болно.

4.5.2 Өмнөх аудитын мөрөөр авч хэрэгжүүлсэн арга хэмжээний үр дүн

Өмнөх аудитаар өгсөн зөвлөмжийн хэрэгжилтийг fas.audit.mn цахим системд оруулсан байна.

Хүснэгт 4 Албан шаардлага, зөвлөмжийн хэрэгжилт

(мянган төгрөгөөр)

Үзүүлэлт	Өмнөх аудитын үзүүлэлт		Биелэлт		
	Тоо	Дүн	Тоо	Дүн	Хувь
Хариуцлага тооцох албан шаардлага	1	209,107.3	1	209,107.3	100.0
Албан шаардлага	1	26,077.2	1	26,077.2	100.0
Зөвлөмж	3	45,141.1	3	45,141.1	100.0
Нийт дүн	5	282,464.7	5	282,464.7	100.0

4.6 Дараагийн аудитаар анхаарах асуудал

Дараагийн аудитаар алдаа, зөрчлийг дахин гаргахгүй ажиллах талаар анхаарч авч үзэх нь зүйтэй гэж үзлээ.

5. АУДИТЫН ИЛРҮҮЛЭЛТ

Аудитаар нийт 78,790.0 мянган төгрөгийн алдаа¹ илэрснээс аудитаар 3 зөвлөмж хүргүүлээ.

Нийт илрүүлсэн алдаа, зөрчил нь бидний тогтоосон материаллаг байдлын түвшнээс бага тул Өөрчлөлтгүй дүгнэлт өглөө.

5.1 Төлбөрийн акт

Төлбөрийн акт тогтоогдоогүй болно.

5.2 Албан шаардлага

Албан шаардлага өгөгдөөгүй болно.

¹ Мэдээллийг тусгахгүй орхигдуулах, буруу тусган илэрхийлэх, үүнд, математик үйлдлийн алдаа, НББ-ийн бодлогыг мөрдөхөд гарсан алдаа, бодит байдлыг буруу тайлбарласан /буруу ойлгосон/, хайнга хандсан /мартсан, тэмдэглээгүй орхисон/.

5.3 Зөвлөмж

Цаашид анхаарвал зохих асуудлыг тэргүүлэх ач холбогдлын дарааллаар эрэмбэлэн харуулав. Үүнд:

1. Нягтлан бодох бүртгэл, тайлагналтай холбоотой асуудал

Илрүүлэлт: Ажиллагсадын цалинг payroll.gov.mn системд тооцоолсон цалингийн зардлын дүн нь журналд бичилт хийсэн дүнтэй зөрүүтэй байна.

Өгсөн зөвлөмж: Ажиллагсадын цалинг payroll.gov.mn системд тооцоолсон цалингийн зардлын дүнгээр журналд бичилт хийж хэвших

2. Бусад асуудалтай холбоотой

Илрүүлэлт: Албан хаагчдын албан томилолтоор ажиллаж байх хугацаанд хоолны хөнгөлөлтийг давхардуулан олгосон байна.

Өгсөн зөвлөмж: Хоолны хөнгөлөлтийг албан томилолтоор ажиллаж байх хугацаанд олгохгүй байх

3. Хууль, тогтоомжийн хэрэгжилттэй холбоотой асуудал

Илрүүлэлт: Ажиллагсадын цалинг payroll.gov.mn системд тооцоолсон цалингийн зардлын дүн нь журналд бичилт хийсэн дүнтэй зөрүүтэй байна.

Өгсөн зөвлөмж: Шилэн дансны мэдээллийг хугацаанд нь оруулах

Дээрх зөвлөмжийн биелэлтийг төрийн аудитын байгууллагад 2024 оны 06 дугаар сарын 16-ний өдрийн дотор ирүүлнэ үү.

Аудитын явцад бидэнтэй хамтран ажилласан холбогдох ажилтнуудад талархал илэрхийлье.

